

Bruggenbouwers van Delfshaven

Veelkleurig Opzoomeren in de deelgemeente Delfshaven

Nederland

Marokko

Turkije

Kaapverdische Eilanden

Portugal

Joegoslavië

Suriname

Spanje

Engeland

Duitsland

Pakistan

Kroatië

Italië

China

Bosnië-Herzegovina

Frankrijk

Somalië

Griekenland

België

India

Indonesië

Ghana

Verenigde Staten

Angola

Polen

Ethiopië

Kongo

Brazilië

Ierland

Nigeria

Dominicaanse Republiek

Irak

Roemenië

Tunesië

Iran

Denemarken

Oostenrijk

Noorwegen

Rusland

Oekraïne

Ecuador

Bulgarije

Algerije

Zwitserland

Egypte

Finland

Columbia

Kameroen

Filippijnen

Thailand

Afghanistan

Zweden

Zuid-Korea

Zuid-Afrika

Soedan

Australië

Israël

Macedonië

Chili

Litouwen

Sri Lanka

Hongarije

Libië

Armenië

Maleisië

Guinea

Cuba

Guyana

Canada

Liberia

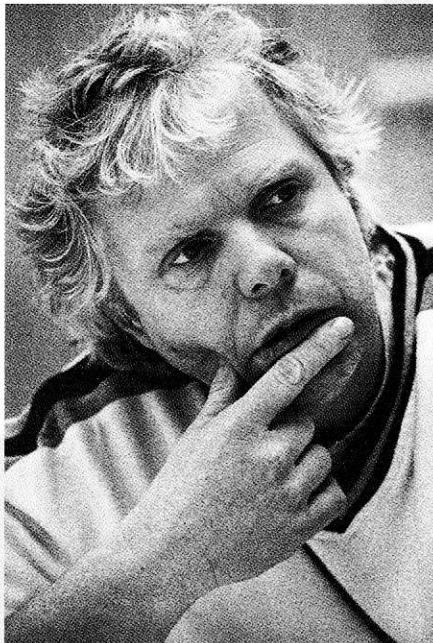
Vooraf

Veelkleurig Opzoomeren. Kan dat ook al? Opzoomeren gaat toch om het kleur brengen in de straat of juist om kleur te geven aan het samenleven in een straatje of een huizenblok. Daar ging het om toen op 14 september 1989 een vergadering werd belegd in de Opzoomerstraat. Precies 10 jaar later op 14 september 1999 ontving Koos Hooymayers uit handen van wethouder Herman Meijer de Erasmusspeld voor het veiliger en fleuriger maken van deze straat.

De Opzoomerstraat is ook een straat met veel culturen en al die verschillende mensen doen mee. Natuurlijk, ook in een deelgemeente als Delfshaven met 126 verschillende nationaliteiten en een onuitputtelijke diversiteit aan culturen, zijn het toch vaak de oudere, witte Nederlanders die het initiatief nemen tot een opzoomeractiviteit. Zij werken net als in de Opzoomerstraat aanstekelijk op mensen uit ander culturen, want aan deelname uit alle culturen en lagen van de Rotterdamse bevolking bestaat er geen gebrek in opzoomeren. Zeker in de opzoomercampagne van dit jaar "Goeie Morgen!" valt de diversiteit in culturen op.

Dit boekje portretteert een aantal initiatiefnemers met een andere culturele achtergrond. Mensen, die oorspronkelijk uit Turkije, Marokko, Kaapverdië, Suriname of Zuid Afrika komen. Zij zijn op de foto gezet en beschreven. Samen met van origine Nederlanders, die zich inzetten voor de deelname van mensen uit een andere cultuur. Opbouwworkers, die betrokken geweest zijn bij de activiteiten van deze opzoomeraars maken dit boekje compleet met bruikbare tips voor collega opbouwworkers of opzoomeraars, die op zoek zijn om de grenzen eens een beetje te verleggen in de straat. Hopelijk geeft dit boekje hen een steuntje in de rug.

Tips van Johan Janssens bij Koos Hooymayers en de Opzoomerstraat:

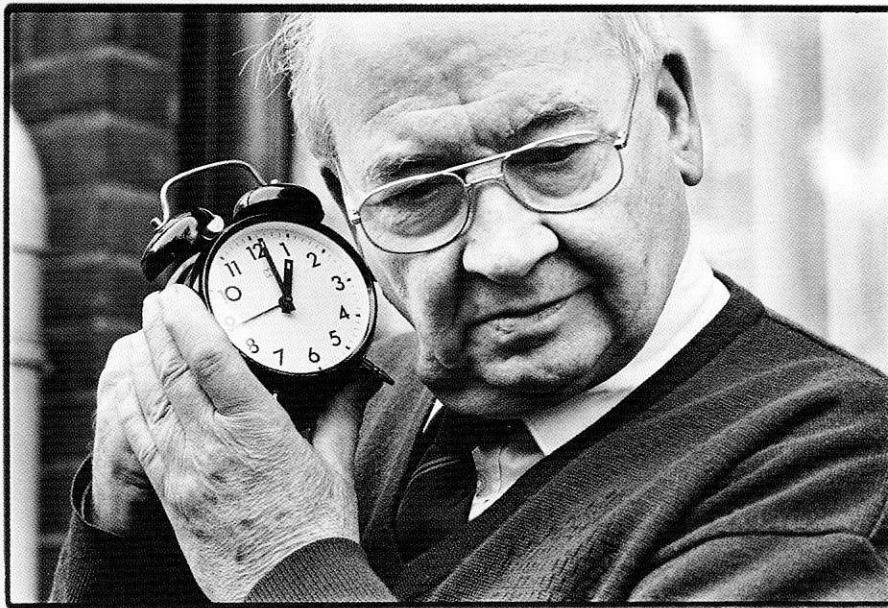
- Tip 1: "Kenniet ligt op het kerkhof", zegt de Opzoomerstraat. Een mooie lijfspreuk voor elke straat.*
- Tip 2: Als ze zeggen dat het een gulden kost, zoek dan even verder. Je krijgt het elders zeker goedkoper.*
- Tip 3: Run je straat zoals een ondernemer zijn bedrijf runt.*
- Tip 4: Opzoomeren is Rotterdams: "dus moppen, maar wel de handen uit de mouwen steken".*

Geen windereien

De Opzoomerstraat. Een boekje over opzoomeren zonder wat te vertellen over de bakermat is eigenlijk niet compleet. Koos Hooymayers weet niet meer precies waarom hij ooit met een wekker in de hand op de foto is gegaan. Hij vermoedt dat het iets te maken heeft met de opzoomeraar van het eerste uur. De wekker staat wellicht ook symbool voor de boel wakker schudden. Dat laatste is aardig gelukt. Allereerst in de Opzoomerstraat zelf natuurlijk. Eén van de voornaamste aanleidingen om destijds in beweging te komen was het aantal auto-inbraken in de straat. Vijf, zes keer per week was het raak. Na de lampen-actie (de nu bekende opzoomerbollen) daalde het aantal inbraken in auto's tot gemiddeld drie per jaar. "Opzoomeren heeft geen windereien gelegd hier en in de rest van de stad", concludeert Koos.

Bijna tien jaar na de eerste actie is Koos nog steeds even enthousiast. "Ik schat dat ik iedere dag nog drie uur ermee bezig ben. Opzoomeren is niet één keer per jaar iets doen met plantjes. Voor ik 's ochtends naar het werk ga, weet ik bijvoorbeeld al of de 80-plussers in de straat gezond zijn." Koos, 71 jaar oud en nog steeds geregeerd actief in het door hemzelf opgebouwd bedrijf in emblem en belettering, is een sociaal gedreven mens. "Als je het goed aanpakt en organiseert, dan redt je het", weet Koos. "Maar je moet het opzoomeren wel van de mensen laten zijn. Het zou zonde zijn dat het naar de knoppen ging door instanties die denken dat ze het beter kunnen." Een vast recept heeft Koos ondanks alle ervaring niet bij de hand. "Wat in de Opzoomerstraat goed gaat, loopt elders niet. Dat plaatje past niet overal. Wat ik wel weet is dat je er iets voor moet doen. We hebben wat je noemt een werkende straat. Dat betekent dat je een beetje moet sjoemelen om het draaiende te houden. Af en toe gaan we met de collectebus rond. Zo hebben we het nog altijd kunnen bollen."

Koos Hooymayers

3

Tips van Rieks Westrik bij Martha Stippel en de Mathenesserstraat:

- Tip 1: Daag de bewoners uit om zelf ideeën naar voren te brengen om de straat te verbeteren.*
- Tip 2: Leg de nadruk eens op wat ze zelf kunnen doen om die verbeteringen te realiseren.*
- Tip 3: Laat de beste ideeën door een onafhankelijke jury (politici, ambtenaren, medewerkers van woningcorporaties) beoordelen en zorg dat er een prijs op staat.*
- Tip 4: Doe er alles aan om goede ideeën uitgevoerd te krijgen.*
- Tip 5: Probeer de situatie waarin bewoners wonen zo goed mogelijk te begrijpen.*
- Tip 6: Maak gebruik van alle mogelijke contacten, die je met bewoners hebt om ze te stimuleren.*
- Tip 7: Hou je ogen open voor enthousiasme en organisatietalenten.*
- Tip 8: Ga niet zitten zeuren over wat er allemaal niet mogelijk is met bewoners.*
- Tip 9: Zorg dat je wat woorden in de eigen taal van bewoners beheerst.*

Streng en speels

Levenslust en temperament. Van huis uit heeft Martha Stippel veel van beide eigenschappen meegekregen. De Surinaamse heeft het hart dus op de tong. "Ik ben zoals ik ben. Als iets me niet zint, zeg ik dat, maar je moet het wel respectvol zeggen. Ik kan heel streng zijn, maar ook speels. Ik gooi niet alleen folders in de bus bij mensen, ik bel ook aan." En met dezelfde stralende ogen zegt ze: "Bij het verdelen van de planten let ik altijd op dat mensen niet dubbel komen halen. En ik zeg dat ze eerst de bakken moeten schoonmaken, anders zwaait er wat."

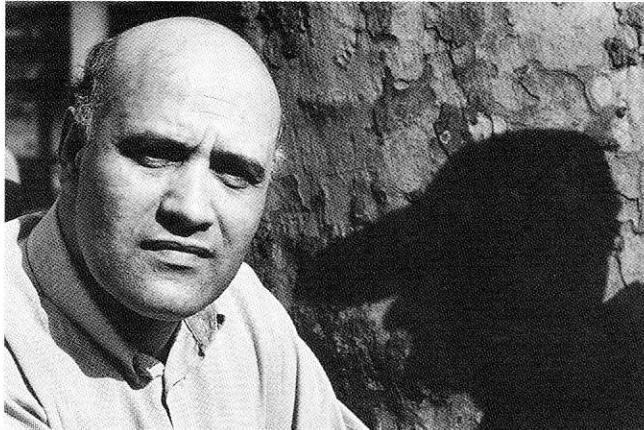

Martha Stippel

nabijheid van de Mathenesserweg, die nog steeds een ontmoetingsplaats is voor drugverslaafden. Wanneer junks iets te lang naar haar zin voor haar huis bivakkeren, stapt Martha op hen af. Dat gaat vaak op zijn Martha's, recht voor zijn raap. "Een andere keer spreek ik ze weer vriendelijk aan. Dan zeg ik bijvoorbeeld dat ze er aardig uitzien. Dan beginnen ze een beetje verlegen te lachen en lopen ze door", verklapt Martha haar aanpak. "Als je haat koestert, heb je jezelf niet lief", verklaart ze zich nader.

Martha stelt duidelijke regels, maar de buren krijgen er wel wat voor terug. Je inzetten voor een ander is iets heel vanzelfsprekends voor Martha. Samen met haar twee kinderen (17 en 18 jaar oud) woont ze al 15 jaar met plezier in de Mathenesserstraat in Spangen. "Al moet ik mijn poten uit mijn lijf lopen om de straat leefbaar te maken dan doe ik dat. Je moet kunnen leven met elkaar. Je moet het samen doen." De Mathenesserstraat ziet er na de renovatie van een aantal jaar terug keurig uit. Lampjes aan de gevels, weinig zwerfvuil op de grond. Dank zij de inzet van bewoners zoals Martha. De Mathenesserstraat ligt wel in de

5

Tips van Lahcen Ouafi bij Abdeslam Agnas en de Marokkaanse gemeenschap:

- Tip 1: Zoek mensen op, die echt zeggenschap hebben in de Marokkaanse gemeenschap.*
- Tip 2: Zorg ervoor dat je contacten ook vertrouwd worden in de Marokkaanse gemeenschap.*
- Tip 3: Denk niet dat de meneer of mevrouw die goed Nederlands spreekt ook de zegsman of vrouw is voor die gemeenschap.*
- Tip 4: Zorg dat mensen er op aan kunnen, wat je hen belooft.*
- Tip 5: Zorg dat je mensen met een voor hen bedoeld verhaal benadert, vermijd algemeenheden.*
- Tip 6: Probeer iets aan te pakken, wat anderen hebben laten liggen.*
- Tip 7: Wees vooral *jezelf* in contacten met mensen uit de Marokkaanse gemeenschap.*
- Tip 8: Agnas verzorgt een spreekuur voor Marokkaanse ouderen. Hij betekent daardoor ook iets voor die mensen.*
- Tip 9: Probeer eens een groep die echt nog geen toegang heeft tot allerlei voorzieningen aan de bak te krijgen.*

Stap voor stap

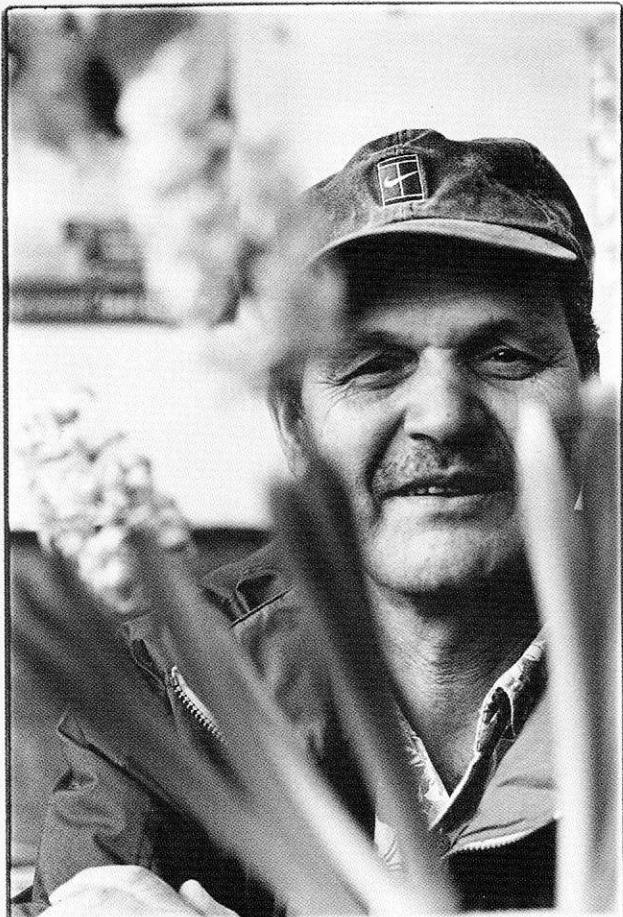
De jeugd bezig houden. Dat is voor Abdeslam Agnas een belangrijk motief om activiteiten te organiseren. Abdeslam maakt deel uit van een zelforganisatie van

oudere Marokkanen in Delfshaven. Diverse keren heeft hij intussen met de kinderen een actie uitgevoerd.

Onder meer op het plein bij de Dr. Wolterschool, waar de kinderen vlaggen hebben getekend. Verder hebben de kinderen de buurt aangeveegd en was er in samenwerking met Thuis Op Straat een voetbaltoernooi op het Watergeusplein achter de Ie Schansstraat. "Het voetballen was gezellig", vertelt Abdeslam. "Omdat er zoveel kinderen aan deelnamen met veel verschillende nationaliteiten."

Dit jaar staat de opzoomercampagne Goeie Morgen centraal. Ook Abdeslam zal een team formeren om mee te doen. Hij ziet dat wel zitten. "Een goede buur is beter dan een verre vriend. Mensen komen met elkaar in aanraking, moeten met elkaar praten. Maar een huis bouw je niet in één keer. Dat gaat stap voor stap."

Via de Marokkaanse Ouderen Vereniging (MOV), waarvan hij de tweede secretaris is, spant Abdeslam zich in voor onderwijs aan kinderen in hun eigen taal en cultuur. Die speciale lessen worden gegeven op woensdagmiddag, zaterdag en zondag, naast het gewone onderwijs dat de kinderen volgen. De MOV geeft de jeugd ook voorlichting over drugs en veiligheid in het algemeen. Ook organiseert de vereniging regelmatig uitstapjes naar de bibliotheek, de dierentuin en het Prinsestheater. "Allemaal om de kinderen van straat te houden en ze op weg te helpen", zegt Abdeslam.

Abdeslam Agnas

**Tips van Frans Schermer bij
Loubna Laamach en het Piet Paaltjensplein
en de Justus van Effenstraat:**

- Tip 1: Kinderen zijn de beste deskundigen als je het hebt over de straat of over het plein.*
- Tip 2: Zorg dat volwassenen niet te bevoogdend gaan worden. Loubna merkte op dat ouderen onder elkaar gingen praten als zij aan het woord was tijdens een bijeenkomst. Niets is dodelijker voor hun zelfvertrouwen.*
- Tip 3: Gebruik de openheid en onbevangenheid van kinderen om iets aan te pakken en vermijd de platgetreden paden van de ouderen.*
- Tip 4: Zorg dat er ook ruimte ontstaat voor meisjesactiviteiten in de buitenruimte. Het gaat bijna altijd over een voetbalveldje en andere jongenszaken. Meisjes willen misschien wel andere dingen.*
- Tip 5: Talenten komen meestal uit families, die al enige ervaring hebben met het organiseren van activiteiten. Let op die initiatiefrijke families.*

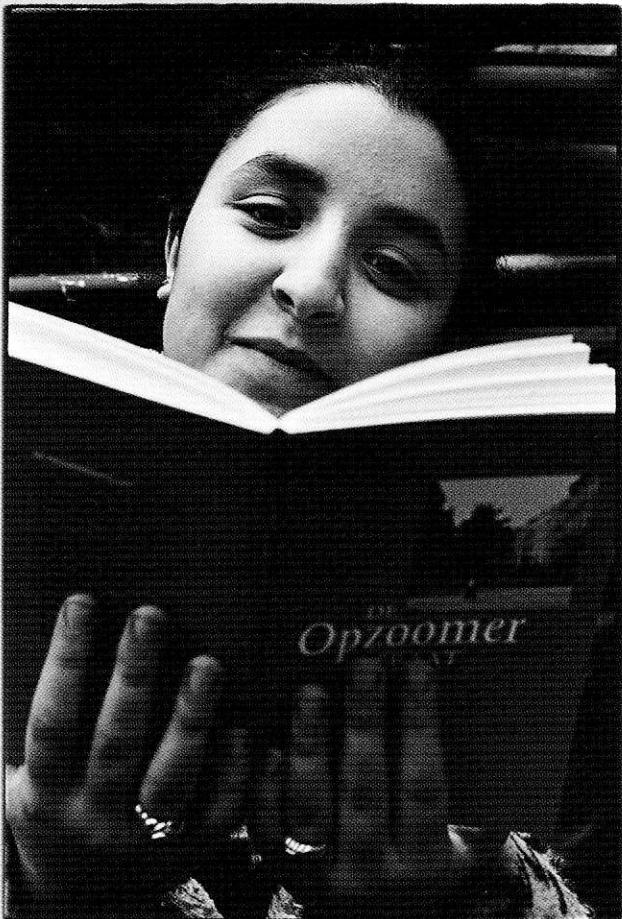

Leuk denken

Voorlezen doet Loubna Laamach niet meer. Als leerling van de basisschool meldde Loubna zich eens aan voor een voorleeswedstrijd. Van het een kwam het ander.

Uiteindelijk eindigde Loubna als vierde van het land in de schone voorleeskunst. Maar Loubna heeft meer in huis. Organisatietalent, om eens iets te noemen. Dat kwam in 1998 naar buiten op het Piet Paaltjensplein bij een grote speldag voor kinderen. Uiteraard was er veel hulp van volwassenen, maar Loubna, als 13-jarige, verdeelde de taken. Als een geboren leider. Loubna laat zich zelf leiden door haar zelfstandige houding. Opvallend voor een meisje dat is opgevoed met strenge Marokkaanse leefregels. "Volwassenen voelen zich altijd heel belangrijk, maar luisteren niet naar kinderen", klinkt het zelfverzekerd. "En meisjes komen er helemaal bekaaid af. Daar wil ik verandering in brengen. Meisjes treden ook veel minder op de voorgrond dan jongens. Zij mogen dat ook vaak niet van hun ouders. Mijn familie staat wel achter me, gelukkig."

In 1999 staat een nieuwe actie voor de deur. De kinderen van Spangen, gecoached door Loubna, gaan de ouderen in de buurt een bosje bloemen brengen. "Om de verhouding tussen ouderen en jongeren te verbeteren. Dat is hard nodig", laat Loubna weten. Haar schoolwerk zal er niet echt onder leiden. Alhoewel. Loubna volgt de MAVO, maar zegt dat haar leraren beweren dat ze meer in haar mars heeft. Maar school is voor Loubna ook niet alles. "Ik wil liever leuk denken", zegt ze op zo'n manier dat tegenspraak gelijk minder vanzelfsprekend wordt.

Loubna Laamach

Tips van Ed Molenaar bij Daisy Blokland en de Rosenveldstraat

- Tip 1: Een zwarte kerstman lijkt leuk, maar de familie moet er ook achter staan.*
- Tip 2: Ga bij de eerste activiteit uit van de ideeën en plannen van de mensen zelf en zet je eigen ideeën even in de ijskast, ook al zijn ze nog zo roldoorbrekend.*
- Tip 3: Buit de speciale kwaliteiten van de mensen uit, ook al lijken ze nog zo stereotype en al lijkt een taak nog zo klein.*
- Tip 4: Zorg voor een vertrouwd klimaat in de opzoomer-groep.*

Een goede buur is belangrijk

Voor Daisy Blokland is een goede buur heel belangrijk. "Opzoomeren zou geen zin hebben, als je niet met je buren kan omgaan", valt hij met de deur in huis.

Twee jaar woont hij in de Rosenveldstraat. Een maand of drie keek hij daar de kat uit de boom, maar trad vervolgens voortvarend naar buiten via de buurtvereniging. "Ik had liever een functie achter de schermen, maar je treedt toch op de voorgrond", zegt Daisy. "Ed Molenaar, de opbouwwerker, noemde mij laatst buurtvader. Au, dacht ik toen. Maar aan de andere kant is het natuurlijk prachtig."

Stimuleren zit Daisy in het bloed. Te beginnen met zichzelf. Toen hij twintig jaar terug vanuit Suriname de overstap waagde naar Nederland, had hij binnen enkele weken een betrekking gevonden. Sindsdien heeft hij nooit meer zonder werk gezeten. Inmiddels werkt hij als conducteur op de trein. En wie zichzelf kan stimuleren, kan anderen ook actief krijgen zo blijkt. "Wil je een leuke straat begin bij jezelf", verklaart Daisy. "Mijn drijfveer is om mensen met elkaar te laten omgaan. Een eenheid maken in de buurt. Dat druppeltje op die gloeiende plaat wil ik laten vallen om straks een hele emmer water te kunnen schenken. En vind je een gesloten deur, dan moet je een sleutel zoeken. Voor mij is dat de taal. Gelukkig spreek ik die."

Behalve leuke straatfeesten ziet Daisy voor de toekomst graag ook serieuze zaken groeien. "Er is behoefte aan kinderopvang, huiswerkbegeleiding. Dat betekent afstemming van activiteiten, niet alleen in de straat, maar in de hele buurt", weet Daisy.

Daisy Blokland

Tips van Frans Schermer bij Ibrahim Emili en de Busken Huetstraat:

- Tip 1: Probeer van de meest vervallen straat iets leuks te maken, ook al is het maar voor een korte tijd.*
- Tip 2: Pak het dan ook groots aan, niet alleen deuren verven, maar geef de hele gevel een fris kleurtje.*
- Tip 3: Maak je dan geen zorgen om de inzet, die komt er met een paar Ibrahim's zeker.*
- Tip 4: Onzekerheid over de kans van slagen bij initiatiefnemers is soms een goed teken. Ze nemen het in ieder geval niet te makkelijk op.*
- Tip 5: Denk niet in taakverdeling, werkstructuren en voor-en na vergaderen. Zegt je contactman dat het gaat lukken, dan is dat voldoende.*
- Tip 6: Zijn er deskundigen, zoals JOPS in Spangen, in de buurt, schakel hen in en zorg dat ze een beginnetje maken. Dan wordt heel snel duidelijk voor iedereen wat de bedoeling is.*
- Tip 7: Zorg op informele manier dat er in de buurt belangstellende toeschouwers komen. Dat stimuleert enorm.*
- Tip 8: Zorg dat politici ook weten wat er aan de hand is. Zij gaan dan vanzelf nadenken of vragen naar wat zij bij kunnen dragen.*

Vooroordelen wegnemen

Bij wijze van toeval kwam Ibrahim Emili in 1988 te wonen in een sloopwoning in de Busken Huetstraat. Aanvankelijk ging het nog wel, maar in 1992 begon het

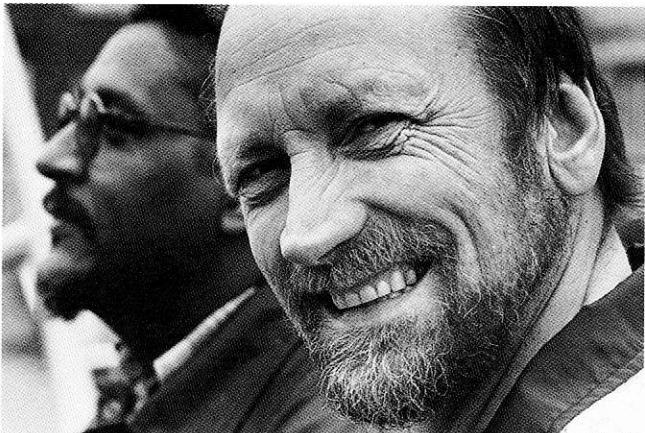
water bij hem thuis langs de muren te lopen. Niemand stak een hand uit. Het toenmalige GWR wilde niets meer investeren en Bouw- en Woningtoezicht bood ook weinig soelaas. In die tijd begon ook de drugsoverlast de kop op te steken. Om de inmiddels zwaar verpauperde en deels al dichtgetimmerde straat toch weer een beetje leefbaar te maken organiseerde Ibrahim op 28 mei in 1994 een actie om de huizen met een verfje een fleurige aanblik te geven. "Er was niemand toen die ochtend", herinnert hij zich. "Alles lag klaar, verf, kwasten. Ik heb toen een paar vrouwen aan het werk gezet. Dat was de truc om de mannen te motiveren. Sommige bewoners hebben uiteindelijk vrij genomen om ook 's nachts te kunnen doorverven."

Ibrahim voelde opzoomeren toen als verplichting, hem opgelegd door zijn religie. "Als je ergens bent, ben je verantwoordelijk voor alles wat er gebeurt", verklaart hij. "De kinderen speelden tussen de sputten, er liepen ratten, er waren kakkerlakken. Opzoomeren heeft de deur geopend naar meer welzijn. Opzoomeren betekent ook andere culturen leren kennen en neemt zo vooroordelen weg."

Zelf actief opzoomeren doet Ibrahim inmiddels niet meer. Hij is verhuisd uit Spangen, is er alleen als ouderenwerker werkzaam. Wel ondersteunt hij vrijwillig het Turks Cultureel Centrum Rotterdam bij opzoomeractiviteiten. "Oude opzoomerraars moeten ideeën doorgeven, kennis delen", weet Ibrahim.

Ibrahim Emili

Tips van Rieks Westrik bij Mamita Lourens en de 2e Staringstraat:

- Tip 1: Komen bewoners langs met een idee voor een straatfeest, zorg er dan voor dat ze niet met lege handen de deur uitgaan.*
- Tip 2: Zoek naar talenten bij bewoners en maak er gebruik van.*
- Tip 3: Zorg dat politici en ambtenaren in contact komen met de sterren van de straat.*
- Tip 4: Probeer dromen van bewoners om te zetten in activiteiten.*
- Tip 5: Zorg ervoor dat iedereen in de straat op de hoogte is van activiteiten en dat iedereen ook begrijpt waarom ze gebeuren.*
- Tip 6: Zet je eigen opvattingen even in de ijskast en zoek naar wat men met elkaar op kan brengen in de straat.*
- Tip 7: Geef bewoners niet de kans zich te verschuilen achter valse schaamte: "Jij bent een zwartje, dus je krijgt dat nooit voor elkaar". "Naar jongeren wordt toch niet geluisterd".*
- Tip 8: Neem er geen genoegen mee als men zegt: "Jij kan veel beter dan wij zeggen, wat er hand is". Laat mensen zelf hun verhaal doen bij de woningcorporatie, politiek of politie.*

Het is weer feest in de straat

Op een gegeven ogenblik was Mamita Lourens het zat. De Curaçaoise, gewend aan een bruisend leven op de Antillen, kon er niet meer tegen. De 2e

Staringstraat was zo saai, daar moest echt iets gaan gebeuren. Stoute schoenen aangetrokken en eerst maar eens aan een buurman vragen hoe je een vergunning moet aanvragen voor een feest. Geen reactie en dus klopte Mamita vervolgens aan bij het opbouwwerk in Spangen. Die jongens waren even uit het veld geslagen, maar niet voor lang. Een aantal dagen later had Mamita haar eerste feest in de straat. Intussen heeft Mamita samen met ook actief geworden buurvrouwen het derde straatfeest achter de rug. Moet het dan iedere dag feest zijn? "Nee", schiet Mamita in de lach, "dan ga ik dood." Maar het leven in de 2e Staringstraat, waar negen verschillende nationaliteiten wonen, heeft wel een vrolijke wending genomen. Mamita: "Eerst zag je alleen maar zure gezichten, maar nu groeten de mensen elkaar en is het 'goeie morgen, Mamita'. Als je iets wilt doen, dan lukt het ook. Niet thuis blijven zitten, want dan gebeurt er niets."

Mamita heeft intussen twee Opzoomerteams geformeerd, een groep volwassenen en een groep kinderen. Vooral met kinderen heeft Mamita een speciale band. Een hartewens is een pandje in de buurt waar ze kinderen kookles kan geven, want koken is een andere hobby van Mamita. "Er moet veel meer voor de kinderen georganiseerd worden. 's Avonds na zessen is er niets meer te doen voor ze."

Mamita Lourens

Tips van Peter Spruijt bij Riet Hoste en de Volmarijnstraat:

- Tip 1: Streef een persoonlijke mondelinge benadering na of zoals Riet zegt: "Briefjes werken niet".*
- Tip 2: Zoek naar mensen, die zijn geboren en getogen in de straat. Eigenaar bewoners, zoals Riet, zien heel scherp de kansen en de bedreigingen van de straat.*
- Tip 3: Zoek naar de spin in het web in de straat. Riet is er zo één. Zij is niet bang en legt een cirkel van contacten om zich heen.*
- Tip 4: Organiseer een rommelmarkt of barbecue om met de opbrengst een pot te vullen, waardoor de straat niet aldoor de hand hoeft op te houden.*
- Tip 5: Laat mensen in hun waarde en laat ze doen waar ze zelf mee komen. Riet zegt: "Mensen laten zich toch niet dwingen".*
- Tip 6: Zorg dat de mensen zich met z'n allen bewoner van de straat voelen. Er zijn geen eerste en tweedearangs bewoners. Ook de junkies horen erbij.*
- Tip 7: Maak de straat lid van de BSW (Buurt- en Speeltuin Werk). Zij hebben voor heel weinig geld ontzettend leuke attracties om een geweldige activiteit in de straat te organiseren.*
- Tip 8: Stimuleer zelfstandig handelen bij bewonersgroepen. Riet ziet de bewonersorganisatie, het wijkpastoraat, het wijkkantoor allemaal als mogelijke hulpbronnen.*

Schuif maar aan

In de Volmarijnstraat staat een picknicktafel. Bij een beetje aardig weer nemen daar bewoners aan plaats om gezamenlijk een 'bakkie' te doen of een hapje te eten. Vaste gast aan tafel is Riet Hoste, geboren en getogen in de Volmarijnstraat. In 1991 was zij één van de initiatiefnemers van het plan de straat weer leefbaar te maken. In 1993 kregen Riet en haar mede-actievoerders waardering voor hun werk in de vorm van de Opzoomerprijs.

De Volmarijnstraat is er sindsdien alleen maar op vooruitgegaan. Het grote probleem is ook getackled. Vuile heroïnespuiten worden niet meer op straat aangetroffen. In de Volmarijnstraat bevindt zich een pandje waar drugverslaafden onder begeleiding vanuit het Boumanhuis zelfstandig wonen. En Riet bemoeit zich net als voorheen nog steeds met de plantenbakken in de buurt. "Planten zijn nu eenmaal mijn hobby", zegt ze vrolijk. "Ik vind het leuk om ze te verzorgen, ook bij anderen."

Zo heeft iedereen zijn specialiteit in de straat, die binnenkort het honderdjarig bestaan viert. Een groepje bewoners houdt zich al tijden bezig met de mogelijke sloop- en nieuwbouwplannen. Die worden als een bedreiging gezien van de sociale samenhang die in de loop der jaren is ontstaan. "Ambtenaren zouden meer moeten luisteren naar de bewoners", vindt Riet. En om te onderstrepen dat de bewoners leven in een grote saamhorigheid geven de jongeren aan tafel een compliment met de opmerking: "En je moet ook zo'n gek hebben met veel vrije tijd als Riet in de straat."

Wanneer even later de tijdelijke toehoorder van de gesprekken opstaat van tafel wordt zijn plek bijna automatisch ingenomen door een bewoner. Gewoon een kwestie van schuif maar aan.

Riet Hoste

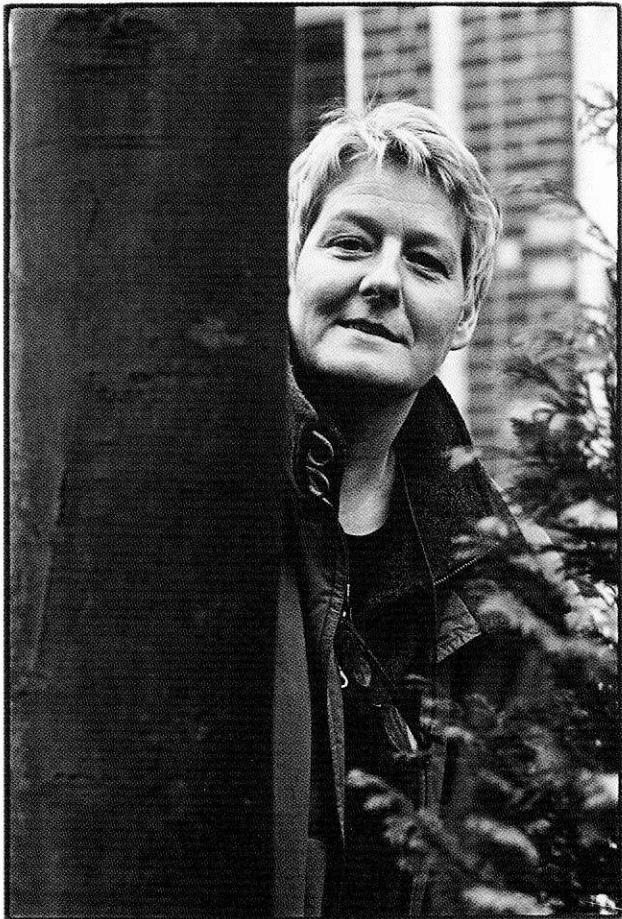
Tips van Raziye Akilli bij Wil Petiet en het Piet Heynsplein:

- Tip 1: Benader de bewoners persoonlijk.*
- Tip 2: Laat bewoners (van verschillende culturen) met elkaar kennismaken.*
- Tip 3: Benadruk het belang van de gezamenlijkheid.*
- Tip 4: Ondersteun de sleutelfiguur, die de trekkersrol kan vervullen/vervult.*
- Tip 5: Gezelligheid is erg belangrijk.*

Goed omgaan met mensen

Wil Petiet is een opzoomeraar van de eerste generatie. Begonnen in 1991. Ergerde zich op een keer, toen ze terugkwam van een bezoek aan haar moeder in Schoonhoven, aan de troep op straat. De afvalbakken van de restaurants kwamen in overleg met de horeca-uitbaters op andere locaties te staan en Wil begon samen met haar buren 'stoepje' te vegen. Binnen de kortste keren was het Piet Heynsplein, de achterkant van historisch Delfshaven, het schoonste stukje van de buurt en nog steeds komen iedere laatste vrijdag van de maand de bezems uit de kast. "De opzet van het vegen is bijpraten met de buren", legt Wil uit. "Sinds we vegen is de sociale controle toegenomen. Iedereen kent elkaar en is ook aanspreekbaar. Het vegen is facultatief. Je moet zo iets vooral niet verplicht stellen. Dat jaagt mensen alleen maar weg. Het spontane in opzoomeren moet blijven. Het moet van de mensen blijven." Een hoogtepunt voor Wil was de modeshow die vorig jaar bij wijze van opzoomeren plaatsvond in de straat. Alle bewoners deden mee, Hollandse, Turkse, Kaap-Verdische. Wil kan nog nagenieten van de bruidstoiletten die toen gedemonstreerd zijn. Dit jaar gaat er zeker ook weer iets leuks georganiseerd worden in het kader van de Goeie Morgen campagne. "Het moet allemaal niet te gepland worden, maar ik krijg ze denk ik wel weer zover", zegt Wil over haar buren. "Er moet er altijd één zijn die trekt. Dat is geen verdienste. Ik kan gewoon goed omgaan met mensen."

Wil Petiet

Tips van Rian van Merode bij Jacqueline Ravestijn en de Essenburgsingel:

- Tip 1: Maak gebruik van aanleidingen, zoals de opening van Wi Mofina Tampe, om bewoners uit een straat in contact te brengen met bewoners van een andere cultuur.*
- Tip 2: Nederlandse opzoomeraars hebben een scala van tips voor bewoners uit andere culturen, maak daar ruim gebruik van.*
- Tip 3: De opbouwwerker koppelt informatie aan tips op straat.*
- Tip 4: Vergaderen is uit den boze, maak direct werkafspraken, niet lullen maar doen.*

Stug volhouden

Als de grote plantenbakken in de straat staan te verpieteren, kun je twee dingen doen. Je schouders ophalen en denken het zal mijn tijd wel duren of de koe bij beide horens vatten, oftewel inpikken die tuintjes, of de gemeente het nou goedkeurt of niet. Die vond het natuurlijk O.K., want dan waren zij van de zorg af. Jacqueline Ravestein loopt voorop met opzoomeren aan de Essenburgsingel. Het is ook een beetje haar singel, want ze woont er al bijna haar hele leven. "Als ik niks zeg, dan gebeurt er ook niks", zegt ze. "Of er komt iemand op me af en die

vraagt of het weer eens geen tijd wordt om weer wat te gaan doen, omdat ze verwachten dat ik het wel regel. Echt vergaderen doen we niet. We regelen meer in de wandelgangen. Daar kan iedereen zijn wensen kenbaar maken en spreken we een dag af wanneer we plantjes gaan poten. Daarna schaffen we van alles aan en de dag zelf is er koffie en thee."

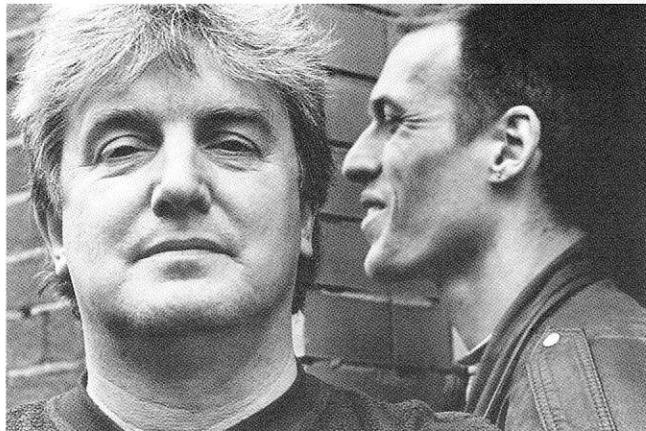
Zo gaat het al een paar jaar aan de singel. Het vele werk is af te zien aan de grote plantenbakken, de geveltuinen en de kleine plantenbakken aan de huizen. Alles staat of hangt er even fleurig en groen bij.

Jacqueline opzoomert ook buiten haar wijk. Op de school van

Jacqueline Ravestein

haar kinderen heeft ze ideeën geïntroduceerd en ze adopteerde een keer in de Lusthofstraat in Kralingen een kale opzoomerkerstboom en hing hem vervolgens, alsof het de gewoonste zaak van de wereld was, vol met ballen en pakjes. "Het is gewoon een kwestie van stug volhouden", verklaart Jacqueline haar inzet. "Het jaar daarop werd die boom wel versierd."

Tips van Peter Spruijt bij Mpho Ntoane en het Oude Wijkenpastoraat en de Volmarijnstraat:

- Tip 1: Pastores in de wijken gaan de straat ook ter harte. Mensen als Mpho houden van de straat en haar bewoners.*
- Tip 2: Als hij of zij dan ook nog gezellig is en graag achter de barbecue staat, ben je helemaal een spekkoper.*
- Tip 3: Mpho zegt: "Luister scherp naar bewoners" en "Let op de filters van professionele mensen", dus vraag aan bewoners hoe ze oplossingen zien.*
- Tip 4: Investeer in ontwikkeling van mensen.*
- Tip 5: Leg contacten met instanties, daar zitten ook mensen, die "hart voor de zaak" hebben.*
- Tip 6: Schenk aandacht aan de kinderen in de straat. De ouders komen dan vanzelf.*
- Tip 7: Zoek naar mensen die een brug kunnen slaan naar allochtonen, die op afstand blijven.*

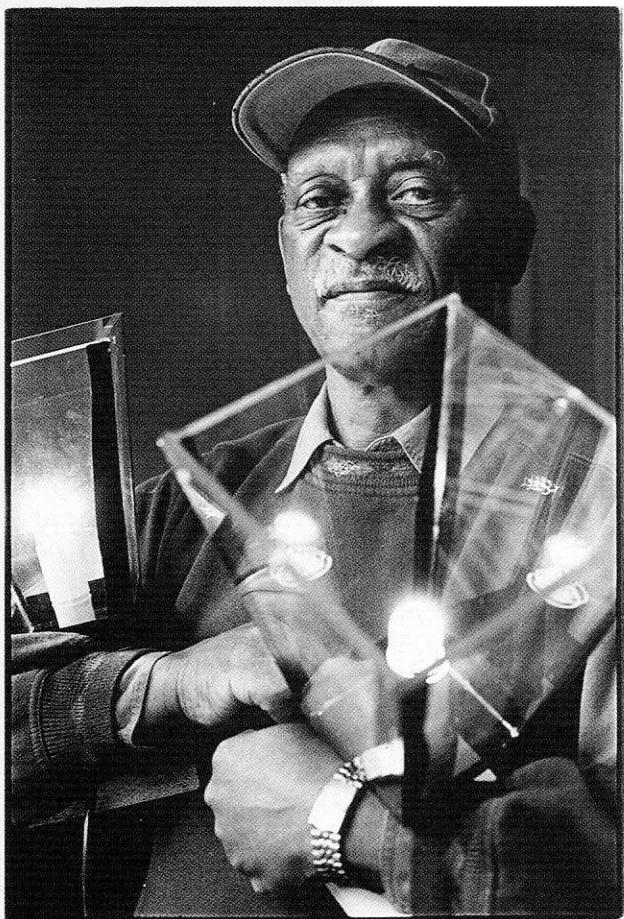

Investeren in de liefde voor de straat

Vraag aan de drugsverslaafde: waarom kom je nou juist naar de Volmarijnstraat?
Antwoord: het is hier zo idyllisch.

Met deze anekdote schetst Mpho Ntoane de diepere betekenis van opzoomeren. Voor hem is dat niet het straatje vegen, een plantenbak ophangen, maar meer het investeren in elkaar, in de liefde voor de straat, in de veiligheid en rust van de straat.

Mpho, geboren in Zuid-Afrika, is medewerker geweest van het Wijkpastoraat dat kantoor houdt in de Volmarijnstraat. Inmiddels geniet hij van zijn VUT-regeling. Mpho kent de Volmarijnstraat op zijn duimpje want hij woont om de hoek van de straat aan de Heemraadsingel. De activiteiten in de Volmarijnstraat vinden hun oorsprong in een simpele barbecue, toen niet meteen bestempeld als opzoomeren. Maar van lieverlee raakte Mpho steeds meer betrokken bij vervolgarties. Niet zo zeer als voortrekker maar meer als duwer, gesprekspartner. "Je moet scherp luisteren naar bewoners", zegt Mpho. "Bewoners voelen de wijk veel scherper dan professionele mensen. Die kijken vaak met teveel filters en hebben daardoor last van een bepaalde blindheid." Mpho zet het Wijkpastoraat in hetzelfde vakje als het opbouwwerk, in de categorie voorbijgangers. "Bewoners blijven en daarom is het belangrijk dat opzoomeren in handen van bewoners komt. Alleen dan onstaat er iets blijvends." De resultaten zijn inmiddels tastbaar. "Allochtonen deden alleen mee op afstand, maar die zijn veel dichterbij gekomen. Juist vanuit de benadering dat ook zij bewoners waren. Er is een vertrouwensband ontstaan. De meest conflictueuze zaken zijn bespreekbaar. De mensen omhelzen elkaar bijna."

Mpho Ntoane

Tips van Antão Santos bij Teresa Da Luz en de Korenaardwarsstraat:

- Tip 1: Haal de mensen die echt bepalend zijn in de straat bij elkaar en maak met hen een plan de campagne.*
- Tip 2: Nodig de mensen op straat uit om mee te praten over de problemen, maar belangrijker is om ze aan de praat te krijgen over de mogelijke oplossingen.*
- Tip 3: Accepteer kinderen als volwaardige gesprekspartners. Zij hebben heel frisse ideeën en komen vaak met bruikbare en logische oplossingen.*
- Tip 4: Wanneer je als opbouwwerker vertrouwen in kinderen stelt, zullen ze je belonen met prachtige ideeën en oplossingen.*

Allen voor één, één voor allen

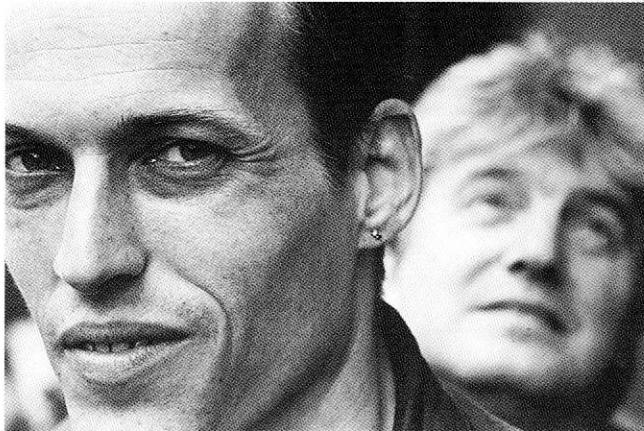
Geluidsoverlast van buren, tot 's avonds laat op straat spelende kinderen, er was altijd wel een aanleiding voor knetterende heibel in de Korenaardwarsstraat in het Nieuwe Westen. "Dan ga je een plan maken, maar zekerheid dat het gaat lukken heb je nooit", kijkt Teresa da Luz terug.

Teresa was één van de initiatiefnemers. De Kaapverdische heeft, naar ze zelf zegt, een hekel aan ruzie, maar beschikt bovendien over een groot hart voor kinderen. De lerares in de Portugese taal heeft behalve haar twee eigen kinderen ook de zorg op zich genomen van een pleegkind uit Angola, dat door overbuurvrouw José Wognum in het Nederlands wordt bijgespikkeld. Vraag aan Teresa wie de leidende figuur is in de straat en ze zal de naam van José noemen en vice versa natuurlijk. Dat typeert de Korenaardwarsstraat. Allen voor één, één voor allen. Iedereen helpt en inspireert iedereen.

De verbetering begon met vergaderen. Eerst met alleen de volwassenen, daarna ook met alleen kinderen. Die kwamen zelf spontaan met een aantal voorstellen om afspraken te maken wat voortaan wel en niet mocht in de straat. Opzoomerachtige activiteiten volgden waarvoor de Korenaardwarsstraat beloond werd. Van het gewonnen geld is toen uiteindelijk die bekende klok in de straat aangeschaft. Teresa maakt zich nog steeds een beetje boos over de term 'avondklok' die de media destijds gebruikten toen de klok in gebruik werd genomen. De centrale tijdsanduiding staat gewoon symbool voor de onderlinge leefregels die de bewoners zijn overeengekomen. "We hebben geprobeerd de problemen bij de wortel af te knippen. Dat is gelukt", stelt Teresa glimlachend vast.

Teresa da Luz

Tips van Ed Molenaar bij Netty Smits en de Grote Visserijstraat:

- Tip 1: Leg mensen geen dwingende regels op. Laat ze zelf uitzoeken wat wel werkt en wat niet. Fouten maken mag. Van je fouten leer je het meest.*
- Tip 2: Mensen hebben zwakke en sterke kanten en door dingen samen met anderen te doen, kun je die kanten mooi compenseren.*
- Tip 3: Kijk uit dat er één voor de muziek uit gaat lopen. Dat veroorzaakt afhakers en geeft de muzikant het gevoel alles alleen te moeten doen.*
- Tip 4: Het duurt lang om krediet op te bouwen, maar het is snel verspeeld.*

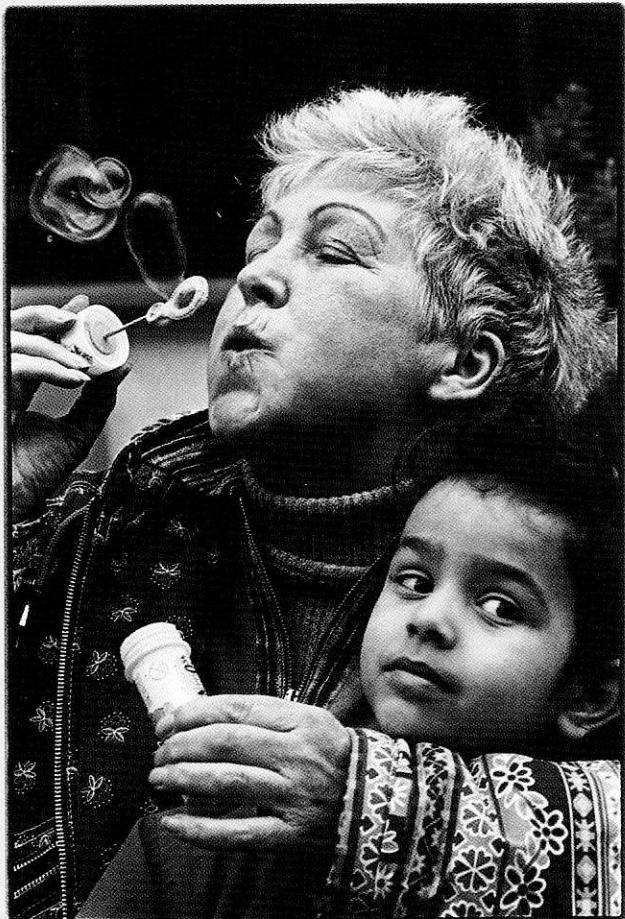
Mond tot mond reclame

Netty Smits uit de Grote Visserijstraat moet een onuitputtelijke energiebron hebben, want ze zit zoals ze zelf zegt 'in wel tien dingen'. Ze is onder meer lid

van de bewonersgroep, is actief als Eye-Eye'er, wat inhoudt de buurt controleren op onderhoudsgebreken en die melden, ze neemt deel aan de Landelijke Samenwerking Achterstandsgebieden. Last but not least noemt Netty opzoomeren. "Voor mij is opzoomeren de blije gezichten van de kinderen. Ik kan goed met kinderen opschieten. Via de kinderen bereik je ook de ouder. Het is ook ontzettend leuk om mensen bij elkaar te hebben, zoals vorig jaar de ouderen met de Blind Date." Haar speciale band met de kinderen heeft Netty de bijnaam opgeleverd van opzoomerjuf of opzoomermoeder. Maar opzoomeren heeft meer kanten. "Het is contact krijgen met iemand door bijvoorbeeld mee te gaan naar een ziekenhuis", legt Netty uit. "Opzoomeren is integratie en integratie begint met iemand te helpen.

Opzoomeren is ook doen. Ik heb wel eens ruzie met de opbouwworker. Die zegt dan: 'jij vergadert nooit'. Maar dan zeg ik dat mond tot mond reclame veel beter werkt. Wanneer je dingen aan elkaar doorvertelt, doe je gelijk nieuwe ideeën op."

Drie jaar geleden organiseerde Netty haar eerste multiculturele feest. Dit jaar stond een groot bevrijdingsfeest op 5 mei centraal. Drempelvrees heeft Netty niet om deze grootse gebeurtenissen op poten te zetten. "Ik ben brutal. Ik stap gewoon bij de winkeliers binnen en vraag of ze een bijdrage willen leveren. Ik ben ook gauw enthousiast ergens voor en dan gaat bijna alles automatisch."

Netty Smits

Opzoomeren

Opzoomeren is een fijne tijd
je raakt je moeheid en frustraties kwijt.
Doe je het voor je wijk of voor je straat,
je maait weg die verdomde haat.
Ben je Hollander of allochtoon,
samen Opzoomeren is heel gewoon.
Ben je oud of ben je kind,
door Opzoomeren krijg je een vriend.
Dus mensen, nu niet langer zeuren,
Opzoomeren is: gezamenlijk door vele kleuren!

Netty Smits

Grote Visserijstraat